

Sprawozdanie merytoryczne Fundacji Chronić Dobro za rok 2019

1. Dane na temat organizacji

Fundacja Chronić Dobro

Siedziba i adres: ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków

Adres e-mail: kultura@benedyktyni.com

Data rejestracji w KRS: 16 października 2014

KRS: 0000524248, REGON: 123233140

STATUT OPP: 28.11.2017

Komisja Rewizyjna:

Krystyna Sieniawska – Przewodnicząca Komisji, Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk, Jacek Elsner – członkowie Komisji.

Cele statutowe:

1. ratowanie dziedzictwa kulturowego opactwa Benedyktynów w Tyńcu
2. propagowanie duchowości benedyktyńskiej
3. promowanie kultury, tradycji, historii i edukacji związanej z dziedzictwem opactwa Benedyktynów w Tyńcu.

2. Opis realizacji celów statutowych

Rok 2019 w Fundacji Chronić Dobro był przede wszystkim poświęcony 80 rocznicy powrotu benedyktynów do Tyńca (30 lipca 1939). Był to czas na refleksje nad zmianami, jakie zaszły w Tyńcu w tym czasie – od ruiny, jaka zastali mnisi po powrocie po dzisiejszy aktywny ośrodek monastyczny z różnorodną działalnością.

Dla uczczenia tej rocznicy odbyły się następujące wydarzenia:

- wystawa czasowa „Podnieśmy z ruin polskie Monte Cassino – 80. rocznica powrotu benedyktynów do Tyńca”, otwarta od 26 kwietnia 2019 do 10 maja 2020 prezentowała bogaty zbiór archiwalnych fotografii ukazujących klasztor przed powrotem benedyktynów, jak i długi proces jego odbudowy. Ekspozycję uzupełniał film z materiałów archiwalnych oraz fragmenty kroniki klasztornej. Całość umożliwiała porównanie i docenienie przemian jakie zaszły na wzgórzu tyńskim w ciągu ostatnich 80 lat.

- Projekt Ars Longa skupiał się na konserwacji opactwa jaka prowadzona jest niemal nieustannie od czasu powrotu benedyktynów do Tyńca. W ramach projektu odbyły się:
  - warsztaty „Patrz uważnie” dla rodzin z dziećmi. Podczas aktywnego zwiedzania opactwa uczestnicy uczyli się rozpoznawać stare i nowe oraz zakonserwowane fragmenty klasztoru, dowiadywali się również o pracy konserwatorów i roli konserwacji w ochronie dziedzictwa.
  - warsztaty „Sekrety konserwacji” przeznaczone dla starszych dzieci i dorosłych. W cyklu pięciu warsztatów uczestnicy poznali pięć technik artystycznych stosowanych powszechnie w konserwacji: odlewy gipsowe, pozłotnictwo, stiukomarmur, tkactwo i malarstwo temperowe. Uczestnicy na zajęciach poznawali daną technikę artystyczną, a na krótkim wykładzie prowadzonym przez konserwatora dowiadywali się o metodach konserwacji obiektów wykonanych daną techniką.
  - warsztaty Ars Longa dla szkół. W ramach projektu odbyło się również 10 warsztatów w których uczestniczyły szkoły z małych krakowskich miejscowości, ze świetlic środowiskowych oraz ze szkoły dla niewidomych i dla głuchych. Pod kątem osób niewidomych przygotowane zostały specjalne modele, służące poznaniu materiałów stosowanych w sztuce i w konserwacji.
  - Dzień otwarty „Tajniki konserwacji dla każdego”. Dokładnie w 80. rocznicę powrotu benedyktynów do Tyńca zorganizowane zostało Święto Konserwacji, podczas którego do Tyńca przeniosła się zaprzyjaźniona pracownia konserwatorska i pracowała przez całe popołudnie na oczach turystów, którzy mogli zobaczyć pracę konserwatora z bliska (czyszczenie i punktowanie obrazu, uzupełnianie złocień, czyszczenie rzeźby i dorabianie brakujących fragmentów) i zadawać bezpośrednio pytania konserwatorom.
  - publikacja „ABC konserwacji” Katarzyny Zarzyckiej. W ramach projektu ukazała się również niewielka publikacja przybliżająca podstawowe pojęcia związane z pracą konserwatora. Jako przykład posłużyły przede wszystkim obiekty z Tyńca konserwowane w ciągu ostatnich lat, przede wszystkim ze środków Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. Publikacja była rozdawana bezpłatnie osobom zainteresowanym.

Pozostałe wydarzenia w 2019 roku

Wystawy:

Motywy pasyjne – Droga krzyżowa – wystawa Koła Artystyczno-Naukowego Instytutu

Malarstwa i Edukacji Artystycznej Wydziału Sztuki UP w Krakowie: 14-25 kwietnia 2019

Okruchy świętości. Relikwie Drzewa Krzyża Świętego – stauroteka z Ostrowa Lednickiego, wystawa z Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy: 18 maja – 30 września 2019

Światłość prawdziwa – ikony Pauliny Krajewskiej: 5 października 2019 – 30 stycznia 2020

Koncerty:

„Pochodnia benedyktyńska. Pro Pace et Europa una” – koncert chórów włoskich z Nursji i Subiaco – 3 marca 2019

Koncert Polskiego Narodowego Chóru Młodzieżowego – 21 lipca 2019

Spektakl:

Monodram „Twarzą w twarz” Cieszyławy Żółtko

Współpraca - sympozja:

„Miejsca trudne w Biblii” – V sympozjum im. o. Augustyna Jankowskiego -8.11.2019

Działania dla rodzin:

Dla rodzin z dziećmi w okresie ferii zimowych i wakacji przygotowane zostały specjalne oprowadzania skierowane do najmłodszych oraz zadania do wykonania w muzeum.

Komnata Zagadek w Muzeum Opactwa: 19-20 października 2019 – przez dwa dni rodzinne zespoły mogły odkrywać wartość dziedzictwa i ciekawostki historyczne w formule pokoju zagadek typu escape room.

Ruch turystyczny:

Klasztor zwiedziło ok. 35 tys. osób. W tym z wejść biletowanych ok. 16 tys. zwiedzało i klasztor i muzeum, ok. 8,4 tys. tylko klasztor, a ok. 9 tys. samo muzeum.

W lutym i w marcu zorganizowane zostało szkolenie dla przewodników po Krakowie, w którym wzięło udział 90 osób.

Działania edukacyjne:

W roku 2019 odbyły się 253 warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 4 690 osób.

W ofercie fundacji jest 17 tematów warsztatów, które poświęcone są różnym aspektom dziedzictwa benedyktyńskiego oraz historii Tyńca. Najchętniej wybieranymi zajęciami są:

- Od tabliczki po e-booki, czyli historia książki
- W średniowiecznym skrytorium
- W klasztornych murach

Wydarzenia związane z upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego:

1. **Cracovia Sacra** (14-15.08.2019) – w ramach Cracovii Sacry w związku z tematem tegorocznej edycji odbyły się prelekcje o historii ogrodów klasztornych w wirydarzu oraz koncert zespołu „Flores Rasarum” *O vos omnes, qui transitis per viam...*, Ponadto już tradycyjnie można było zwiedzić romańską kryptę pod kościołem.

2. **Europejskie Dni Dziedzictwa** (8.09, 15.09) – tradycyjnie wzięliśmy udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa łączące je w 2019 roku z projektem Ars Longa, dzięki temu wybrane warsztaty odbyły się w terminach EDD.

3. **Obóz wolontariacki „European Heritage Volunteers”** – międzynarodowy obóz wolontariacki został zorganizowany w opactwie Benedyktynów w Tyńcu jako projekt partnerski European Heritage Volunteers.

Przez 2 tygodnie 10 wolontariuszy z 9 krajów pracowało na terenie opactwa tyńskiego, najstarszego istniejącego klasztoru w Polsce, będąc zaangażowani w prace wspierające właściwą konserwację barokowego wyposażenia w kościele opactwa w Tyńcu. Program został tak zaplanowany, by grupa mogła być tak blisko prac konserwatorskich, jak jest to możliwe na nieprofesjonalnym poziomie. Wszystkie działania odbywały się pod opieką dyplomowanych konserwatorów i zostały poprzedzone wprowadzeniem historycznym i teoretycznym. Oprócz wsparcia prac konserwatorskich obóz był okazją do wymiany międzykulturowej, każdy wolontariusz przygotował prezentację wybranego obiektu dziedzictwa ze swojego kraju, a międzynarodowa kolacja była okazją do poznania dziedzictwa kulinarnego krajów z których pochodzili wolontariusze, czyli: Portugalii, Hiszpanii, Francji, Włoch, Albanii, Niemiec, Polski, Rosji i Węgier.

W trakcie obozu wolontariusze wyczyścili i przygotowali do dalszej konserwacji:

- 14 drewnianych barokowych rzeźb
- 1 obraz wraz z ramą z kaplicy św. Scholastyki
- stopnie przed ołtarzem, kropielnice i balaski z marmuru dębnickiego
- mensę ołtarza w kaplicy św. Krzyża

Sieć European Heritage Volunteers

Sieć European Heritage Volunteers od ponad dwudziestu lat zajmuje się wolontariatem związanym z dziedzictwem. Jej celem jest tworzenie powiązań pomiędzy obszarami dziedzictwa i wolontariatu poprzez ciągłe działanie na rzecz promowania ich głębszego zrozumienia wśród osób działających na którymkolwiek z tych pól, a także na rzecz łączenia tych dwóch dziedzin poprzez praktyczne i użyteczne projekty i inicjatywy edukacyjne.

Z punktu widzenia dziedzictwa wolontariat jest często w nieuzasadniony sposób kojarzony z nieprofesjonalnym podejściem, a dla organizacji pracujących z wolontariuszami istnieją bardziej wynagradzające obszary zaangażowania, szczególnie te społeczne. Poza tym często organizacje takie rzeczywiście nie doceniają wagi pełnego profesjonalizmu w podejściu do dziedzictwa.

Jednak obiekty dziedzictwa mają duże zapotrzebowanie na wolontariat polegający nie tylko na zbieraniu funduszy i organizowaniu dochodowych wydarzeń w celu umożliwienia późniejszego finansowania ich konserwacji, ale także na praktycznej, użytecznej pracy w samych tych obiektach. Szczególnie na terenach wiejskich i strukturalnie słabszych praktyczne zaangażowanie miejscowej ludności jest prawdopodobnie jedyną możliwością konserwacji danego obiektu dziedzictwa. Chodzi jednak o coś więcej: własna, praktyczna praca i fizyczne zaangażowanie tworzy poziom utożsamienia z dziedzictwem, który inaczej byłby trudny do osiągnięcia.

Działania na rzecz ochrony i konserwacji zabytkowej struktury opactwa:

W 2019 roku kontynuowane były prace w ramach trzyletniego programu konserwacji barokowego wyposażenia kościoła z marmuru dębnickiego (drugi etap: ołtarz w kaplicy św. Scholastyki, kaplica św. Krzyża). W część prac przygotowawczych zaangażowani byli wolontariusze.

Współpraca:

Fundacja jest nadal członkiem Małopolskiej Sieci NGO, Federacji Miejsc Kluniackich oraz Małopolskiej Organizacji Turystycznej.

Środki z 1%

W 2019 roku Fundacja Chronić Dobro otrzymała z 1% - 20 089,20 zł, z tego:

- 63% przeznaczone zostało na wsparcie prac konserwatorskich prowadzonych w kościele i przy kościele opactwa (istotne dla bezpieczeństwa kościoła prace archeologiczne przy zawilgoconych murach)
- 17% na organizację projektu wolontariackiego, angażującego młodych ludzi w prace konserwatorskie w kościele i mającego na celu kształtowanie postaw odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe i jego ochronę
- 10 % na wkład własny w projekcie „Ars Longa – cykl warsztatów poświęconych konserwacji dzieł sztuki i ochronie dziedzictwa kulturowego, współfinansowanego przez Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm jutra”
- 10% na organizację bezpłatnych zajęć dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez fundację.

4. W roku 2019 Zarząd Fundacji Chronić Dobro podjął następujące uchwały:

Uchwała 1/2019 z dnia 5.04.2019 w sprawie przyjęcia Sprawozdania Finansowego za rok 2017.

